

18ABCD ESIVALINTAOHJEISTUS 2019-2020

Päivitetty 22.1.2020

Ohjeita abivuoden kurssivalintoihin 2018 aloittaneille:

- Tee esivalintoja siten, että sinulla on 3. vuoden jälkeen kasassa vähintään 75 kurssia.
- **Tarkasta, että olet opiskellut/valinnut kaikki pakolliset kurssit.** Valitse tarvittaessa puuttuvat pakolliset kurssit esivalinnoissa.
- **Abivuonna opiskelet jaksot 1-3.** Suositeltu kurssimäärä on yo-kirjoitussuunnitelmastasi ja kurssimäärästäsi riippuen 10-20 kurssia. Kaikki esivalinnoissa olevat kurssit eivät toteudu. Valitse kuitenkin sellaisia kursseja, jotka olet valmis myös opiskelemaan. Toteutuvat valinnaiset kurssit määräytyvät tehtyjen esivalintojen perusteella.
- Ylioppilaskirjoitukset tehdään pakollisten ja syventävien (Wilmassa punaiset ja vihreät) kurssien pohjalta. Valitse myös halutessasi kirjoitusaineita tukevia koulukohtaisia kursseja.
- **Valitse kertauskurssit kirjoitusaikataulusi mukaisesti.** Kurssikoodissa S tarkoittaa syksyn ja K kevään kertauskurssia.
- Syventävien ja koulukohtaisten valinnaisten kurssien tarkemmat kurssikuvaukset löytyvät ohjeistuksen lopusta oppiaineista. Huomio, että osa kursseista tarjotaan vuorovuosin.
- Tee esivalinnat 11.2.2020 mennessä! Varaa tarvittaessa ohjausaikaa omalta opoltasi valintojen suunnitteluun.
- Lukujärjestykset ja lopulliset valinnat tehdään myöhemmin keväällä.
- Tarkasta kurssien suositeltu suoritusjärjestys koulun sivuilta: <https://kuopion-lyseo.onedu.fi/web/kurssikaaviot-lops2016/>
- Koko kaupungin tarjonta on nähtävissä opetussuunnitelmassa: <https://kuopion-lyseo.onedu.fi/web/opiskelu/opetussuunnitelma/>

NIMI: _____

Suositus kurssivalintojen tekemiseen

Oppiaine-koodi	1.vuodelle valittavat kurssit	2. vuodelle valittavat kurssit	3. vuodelle valittavat kurssit
ÄI	1, 2, 3, (10), (16)	4, 5, 6, (7), (10), (16)	(7), 8, 9, (16)
ENA	1, 2, 3	4, 5, 6, (7), (8), (12)	(7), (8), 9S/K, (12), 13
RUB	1, 2, 3, (8)	4, 5, 6	7, 9S/K, 10S/K
MAA tai	MAY1 + 2, 3, 4, 5, 11	6, 7, 8, 9, 10, 12	13, 14, 15
MAB	MAY1 + 2, 3	4, 5, 6	7, 8, 9
B2-KIELET	1, 2, 3	4, 5, 6	7, 8, 9
B3-KIELET	1, 2 (SAB, RAB, VEB) 1, 2, 3 (ITA, EAB, LAB)	3, 4, 5 (SAB, RAB, VEB) 4, 5, 6 (ITA, EAB, LAB)	6, 7, 8, 9 (SAB, RAB, VEB) 7, 8, 9 (ITA, EAB, LAB)
BI	1, (2), (10), (11)	(2), 3, 4, 5, (7), (8), (10), (11), 13	6S/K, (7), (8), (10), (11)
GE	1	2, 3, 4, (6), (7)	5S/K, (6), (7)
FY	1, 2, (9), (10)	3, 4, 5, (9), (10)	6, 7, 8, 11
KE	1, 2, (7)	3, 4, (7)	5, 6, (7)
FI	1	2, 3, (4), (6), (7)	(4), 5S/K, (6), (7)
PS	1, (2)	3, 4, (5), (7), (10)	(5), 6S/K, (7), (10)
HI	1, 2	3, 4, 5, (9), (10), (11), (12)	6, 7S/K, (9), (10), (11), (12)
YH	1	2, 3, (4), (6), (8)	(4), 5S/K, (6), (8)
UE/UO/ET	1	2, 3, 4, (5), (6)	(5), (6), 7S/K
TE	1	2, 3	4S/K
LI	1, (3), (5), (7), (9)	2, (3), 4, (5), (6), (7), (8)	(3), (5), (6), (7), (8), (9)
MU	1	2*, 3, 4	
KU	1	2*, 3, 4, (7)	(7)
OP	1, 5	2	2
Valinnat yhteensä			

Tummennetut kurssit ovat pakollisia kursseja, **punaisella merkityt kurssit kertauskursseja**

Sulkeissa oleva kurssikoodi (2) tarkoittaa, että kurssin voi suorittaa jonain merkityistä vuosista.

*Suoritetaan MU2 tai KU2 -kurssi oman valinnan mukaan.

Abivuoden suositusajataulu yo-kirjoitusten ajoittamiselle

Oppiaine	YO-kirjoituksen ajoittamisen suositus	kurssit
Äidinkieli	K2021	7,8, 9,10
A-kieli (A1 ENA)	S2020/K2021	(7), 8, 9S / 9K, 11, 13S/13K
MUU A-kieli	K2021	7-9
RUOTSI (B1)	S2020/K2021	(6),7, 9S/9K, 10S/10K
Lyhyt kieli(B2,B3)	K2021	7-9
Pitkä matematiikka	K2021	11,12,13,14,15, (16),17 Jos kirjoitat MAB, valitse MAA16 (kertaus)
Lyhyt matematiikka	K2021	7,8, 9S/9K, 10
BI	S2020	5, 6S/6K, 11
GE	S2020	5S/5K
FY	K2021	6,7,8
KE	K2021	5, 6S/6K, 7,8
PS	S2020/K2021	6S/6K,7
FI	S2020/K2021	2,3,4, 5S/5K

UE/UO, ET	K2021	4,5,6, 7S/7K
HI	K2021	5,6, 7S/7K, 9
YH	S2020/K2021	3,4, 5S/5K, 8
TE	S2020/K2021	4S/4K

Kurssisisällöt syventävissä ja soveltavissa valinnaiskursseissa

Tähän on listattu Lyseossa tarjolla olevat valtakunnalliset syventävät ja koulukohtaiset soveltavat kurssit. Valtakunnallisten syventävien kurssien tietoja ja taitoja mitataan aineen ylioppilaskokeessa.

Valtakunnallisten kurssien tarkemmat kuvaukset näet Wilman-esivalintatarjottimessa klikkaamalla kurssikoodin kohdalla hiiren oikeaa painiketta. Kuvaukset löytyvät myös opetussuunnitelmasta Lyseon kotisivuilta (Opiskelijalle > Opiskelu ja opetus > [Opetussuunnitelma](#)). Koulukohtaisten kurssien kuvaukset löydät alta. Huomioi, että osa kursseista tarjotaan vuorovuosin.

Lisätietoja voit kysyä oppiaineiden opettajilta tai opinto-ohjaajaltasi.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Ä17 Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen

Ä18 Kirjoittamistaitojen syventäminen

Ä19 Lukutaitojen syventäminen

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

Ä110 Luova kirjoittaminen (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2020–2021)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa vapaasti kokeilla erilaista kirjoittamista
- oppii havaitsemaan kielen monenlaiset mahdollisuudet ja pääsee harjoittelemaan niitä
- tutustuu kaunokirjallisen tekstin keinoihin

Keskeiset sisällöt

- kirjoitetaan paljon erilaisia, lähinnä kuvitteellisia tekstejä
- tutustutaan mm. proosan, runon ja näytelmän ilmaisukeinoihin
- etsitään omaa persoonallista kirjoitustyyliä
- arvioidaan muiden kirjoittamia tekstejä

Opiskelu ja arviointi

Kurssi suoritetaan lähiopetuksena. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10)

Äi13 Myyttikurssi (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2021-2022)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan myyteistä
- oppii oivaltamaan yhteyksiä myyttien ja elämän välillä
- oppii erittelemään myyttisiä rakenteita teksteistä ja kuvista

Keskeiset sisällöt

- tutustutaan eri kulttuurien myytteihin
- luetaan eri myytteihin liittyvää kirjallisuutta
- eritellään myyttisiä aineksia sisältäviä tekstejä ja kuvia, esim. elokuvia ja mainoksia

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset: Äi3 suoritettu

Monimuoto-opetus. Kurssi voidaan toteuttaa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

Äi16 Ilmaisen itseäni - ilmaisutaidon kurssi (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2020-2021)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu ilmaisemaan itseään ja kartuttamaan esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan. Tavoitteena on turvallisen, hyväksyvän ja luottamuksellisen työskentelyilmapiirin syntyminen.

Keskeiset sisällöt

- opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan ja itsetuntemustaan
- tehdään monipuolisesti teatteri-ilmaisun harjoitteita, esim. keskittymis-, tunnetila- ja improvisaatioharjoituksia
- kurssilla voidaan laatia myös teatteriesitys

Opiskelu ja arviointi

Monimuoto-opetus. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Englanti

Valtakunnalliset syventävät kurssit

ENA7 Kestävä elämäntapa

ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

ENA9 Abikurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija valmentautuu A1 englannin ylioppilaskokeeseen. Kurssin aikana harjoitellaan kuullunymmärtämistä, tekstinymmärtämistä, rakenteita ja kirjoittamista sekä perehdytään niihin tehtävätyyppeihin, joita ylioppilaskokeessa esiintyy. Kurssiin voi sisältyä eri aihepiirien sanaston kertausta ja käännösharjoittelua.

Edellytykset: ENA1 - ENA6 suoritettuna. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

ENA12 Kirjallisuuskurssi

Kurssin tavoitteena on opiskelijan kulttuuritietouden lisääminen ja sanavaraston laajentaminen. Kurssiin kuuluu englanninkielisen romaanin lukeminen ja omien kirjoitusten tuottaminen luetun kirjan perusteella (lukupäiväkirja, kirjaraportti). Lisäksi opiskelija esittelee kyseisen kirjailijan ja tämän muutatuotantoa.

Opiskelu ja arviointi: Vain itsenäinen suorittaminen opettajan antaman aikataulun mukaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

ENA13 Kielioppi ja kirjoitelma kuntoon

Kieliopin hallinnan kohentaminen. Kieliopin solmukohtien selvittelyä ja harjoittelua. Kurssiin voi sisältyä myös yksilöllisten vaikeuksien diagnoosi ja sen mukaan ohjautuvaa opiskelua. Kirjoitelmaosuudessa harjoitellaan ylioppilaskirjoituksissa esiintyviä kirjoitelmatyyppejä monipuolisesti.

Opiskelu ja arviointi

Edellytykset: ENA1 – ENA4 suoritettuna. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

Muut vieraat kielet (ranska, espanja, italia, venäjä, latina) A2 – B3 -oppimäärät

Muiden vieraiden kielten A2-B3 -oppimäärien kurssikuvaukset löydät opetussuunnitelmasta:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/4136651/lukiokoulutus/oppiaine/4142391>

Toinen kotimainen kieli, ruotsi (B1-oppimäärä)

Valtakunnalliset syventävät kurssit

RUB1 6 Viesti ja vaikuta puhuen

RUB1 7 Kestävä elämäntapa

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

RUB1 8 Tukikurssi

Tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja vahvistaa ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja rakenteita
- opettelee ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja pystyy opiskelemaan myös itsenäisesti
- osaa ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti ja ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Keskeisten kielioppiasioiden kertausta ja sanaston harjoittelua. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytyt suoritukset edellyttävät aktiivista osallistumista opetukseen. Kurssi on suunnattu lukion 1. vuoden opiskelijoille.

RUB1 9 Abikurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa kerrata ja harjoitella monipuolisesti ylioppilaskirjoitusten tehtävätyyppejä.

Monipuolista kertausta ja harjoittelua ylioppilaskirjoituksiin.

Edellytykset: Pakolliset kurssit RUB1-RUB5 suoritettuna. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

RUB10 Kirjoituskurssi

Pääsääntöisesti abeille tarkoitettu kurssi.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija pystyy ilmaisemaan itseään kirjallisesti erilaisissa viestintätilanteissa ja hallitsee ylioppilaskirjoituksissa esiintyvät tehtävätyypit.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla laaditaan eripituisia tekstejä. Tehtävätyypit vaihtelevat tekstiviesteistä pidempiin tuotoksiin. Tarvittaessa harjoitellaan sanastoa ja kielioppia opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Edellytykset: Suositellaan valittavaksi pakollisten kurssien jälkeen.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ruotsin A-oppimäärän kurssikuvaukset löydät opetussuunnitelmasta:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/4136651/lukiokoulutus/oppiaine/4719829>

Matematiikka, pitkä oppimäärä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

MAA11 Lukuteoria ja todistaminen (suoritetaan 1. opiskeluvuonna)

MAA12 Algoritmit matematiikassa (suoritetaan 2. opiskeluvuonna)

MAA13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (suoritetaan 3. opiskeluvuonna)

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

MAA14 Pitkän matematiikan kertaus I

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin. Kerrataan lukion pitkän matematiikan yleisiä taitoja ja erityisesti kursseja MAY1, MAA2 -MAA5 + MAA10

Edellytykset: MAY1, MAA2 – MAA10

Opiskelija osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suorituserkinnällä halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin 4 – 10.

MAA15 Pitkän matematiikan kertaus II

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin. Kerrataan lukion pitkän matematiikan yleisiä taitoja ja erityisesti kursseja MAA6 – MAA9 ja osia valtakunnallisista syventävistä kursseista.

Edellytykset: MAY1, MAA2 – MAA10

Opiskelija osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn. Kurssikokeena voi olla preliminäärikoe. Ei voi suorittaa itsenäisesti.

MAA17 Talousmatematiikka (=MAB6, opetetaan yhdessä MAB6-kurssin kanssa)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun
- vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn
- osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin 4–10.

MAA18 Tutorkurssi (suoritetaan itsenäisesti)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy pakollisten pitkän matematiikan kurssien keskeisimpään opetussisältöön
- oppii toimimaan tutorina nuoremmille opiskelijoille.

Edellytykset: MAY1, MAA2 – MAA5

Kurssi suoritetaan itsenäisesti. Kurssin aikana opiskelija toimii ensimmäisen tai toisen vuositason laskuharjoitusryhmissä ohjaajana, ohjaavan opettajan koordinoimana. Laskuharjoitusryhmissä voi olla kerralla useita ohjaajia.

Ohjaavan opiskelijan tehtävänä on auttaa nuorempia opiskelijoita matematiikankotitehtävissä ja teknisten apuvälineiden käytössä. Itsenäinen suoritus voi kestää useamman jakson ajan mutta pääsääntöisesti opiskelija sopii ohjaavan opettajan kanssa kahden jakson ajaksi ohjauskerrat. Kun sovitut ohjauskerrat on tehty, opiskelija saa kurssista suoritusmerkinnän. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

Matematiikka, lyhyt oppimäärä

MAB7 Matemaattinen analyysi

MAB8 Tilastot ja todennäköisyys II

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

MAB9 Lyhyen matematiikan kertaus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa koota lyhyen matematiikan sisällöt selkeäksi kokonaisuudeksi
- valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin

Keskeiset sisällöt

- Kerrataan lukion lyhyen matematiikan taitoja ja erityisesti kursseja MAY1, MAB2 – MAB6.

Edellytykset: MAY1-MAB6

Opiskelija osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn. kurssikokeena voi olla preliminäärikoe. Ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija voi ottaa päättöarviointiin numeroarvioinnin 4 – 10.

Biologia

Valtakunnalliset syventävät

B13 Solu ja perinnöllisyys

B14 Ihmisen biologia

B15 Biologian sovellukset

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

B16 Kertauskurssi (B16)

Kurssin tavoitteena on, että ylioppilaskirjoituksiin valmistautuva opiskelija hankkii paremmat valmiudet yo-kokeessa menestymiseen.

Kurssilla kerrataan biologian pakollisia ja syventäviä kursseja. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

B17 Tutkiva biologia

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Kurssilla on erilaisiin biologian sisältöihin tutustumista käytännön töiden kautta.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

B18 Solu- ja mikrobiologian laborointikurssi

Tavoitteena on, että opiskelija oppii laboratoriotyöskentelyn perustaitoja. Kurssilla on mm. laborointia, preparaattien valmistusta, työselostusten laatimista. Kurssin arviointi voi pohjautua työselostusten pohjalta tehtyyn portfolioon.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

B19 Etologia

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää mihin eläinten käyttäytyminen perustuu. Tutustutaan eri eläinryhmien käyttäytymiseen esim. tutkielman kautta.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

B110 Lajintuntemus (suoritetaan itsenäisesti)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää lajintuntemustaan. Kerätään oma herbaario tai esim. perhoskokoelma. Kokoelman voi laatia myös valokuvaamalla kasveja, sieniä tai eläimiä. Kasvion laajuus on 50 kasvia. Muiden eliöryhmien kohdalla laajuus sovitaan ohjaavan opettajan kanssa.

Kurssi suoritetaan itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

B111 Luonnontuntemus ja erätaidot

Kurssin tavoitteena on että opiskelija parantaa luonnontuntemustaan ja oppii erätaitoja.

Keskeiset sisällöt

- maastoretken suunnittelu ja toteutus
- luonnontuntemus

- eräkokkaus
- ensiapu maastossa itselle/toiselle

Suoritustapana teoriaopetus ja maastoretki. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

BI13 Ekologian kenttäkurssi

Ekologian kenttäkurssilla syvennetään BI2 -kurssin teoriaopintoja maastotyöskentelyn ja tutkivan oppimisen kautta. Kurssin punainen lanka on luonnon monimuotoisuus ja sen merkitys. Aiheeseen perehdytään lisää elinympäristöjen ja lajien tuntemuksen kautta sekä retkien ja vierailujen aikana.

Edellytys: BI2-kurssin suoritus.

Kurssista saa suoritusmerkinnän. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Maantiede

Valtakunnalliset syventävät kurssit

GE2 Sininen planeetta

GE3 Yhteinen maailma

GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

GE5 Kertauskurssi

Kurssi on suunnattu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville opiskelijoille. Kertauskurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hahmottamaan laajoja asiakokonaisuuksia
- oppii laatimaan vastauksia niihin maantieteen tehtäviin, jotka ylittävät oppiainerajat
- oppii analysoimaan karttoja ja laatimaan annetun aineiston pohjalta kuvauksen alueesta
- oppii visualisoimaan annettua tietoa karttoina ja diagrammeina
- parantaa valmiuksiaan menestyä maantieteen ylioppilaskirjoituksissa

Kurssilla kerrataan maantieteen pakollisen ja syventävien kurssien sisältöjä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

GE6 Tutkiva maantiede

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuottamaan ja tulkitsemaan maantieteellistä aineistoa.

Keskeiset sisällöt

- karttojen ja muiden maantieteellisten aineistojen käyttö
- havainnollistaminen

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

GE7 Suomen maantiede

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää Suomen maantieteen osaamistaan.

Opiskelija perehtyy Suomen luonnon- ja kulttuurimaantieteen erityispiirteisiin pakollisia kursseja perusteellisemmin. Kurssilla voidaan tehdä mm. erilaisia kartta-analyysyjä ja muita harjoitustehtäviä.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Fysiikka

Valtakunnalliset syventävät kurssit

FY2 Lämpö

FY3 Sähkö

FY4 Voima ja liike

FY5 Jaksollinen liike ja aallot

FY6 Sähkömagnetismi

FY7 Aine ja säteily

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

FY8 Kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan eri fysiikan osa-alueilla ylioppilastehtävien tyyppisissä tehtävissä
- harjaantuu vastaamaan ainerealin kysymyksiin sekä pääsykoetehtäviin
- vahvistaa valmiuksiaan jatko-opintoihin

Keskeiset sisällöt

- fysiikan lukiokurssien keskeiset sisällöt

Edellytykset: suositellaan kurssien FY1-FY7 suorittamista. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

FY9 Kokeellinen fysiikka (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2021-2022)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kokeellisen tiedonhankinnan taitojaan

- harjaantuu virheen kvalitatiivisessa arvioinnissa ja osaa sen pohjalta kehittää valitsemaansa mittausmenetelmää
- tutustuu kvantitatiiviseen virheen arviointiin

Keskeiset sisällöt

- kokeellisen työn suunnittelu
- mittalaitteiden turvallinen käsittely
- mittaustulosten analyysi
- työselostuksen laatiminen
- mahdollisuuksien mukaan vierailuja paikallisiin yrityksiin ja tutkimuslaitoksiin

Edellytykset: FY1-FY2

FY10 Tähtitiede (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2020-2021)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kokeellisen tiedonhankinnan taitojaan
- harjaantuu virheen kvalitatiivisessa arvioinnissa ja osaa sen pohjalta kehittää valitsemaansa mittausmenetelmää
- tutustuu kvantitatiiviseen virheen arviointiin

Keskeiset sisällöt

- kokeellisen työn suunnittelu
- mittalaitteiden turvallinen käsittely
- mittaustulosten analyysi
- työselostuksen laatiminen
- mahdollisuuksien mukaan vierailuja paikallisiin yrityksiin ja tutkimuslaitoksiin

FY11 Suhteellisuusteoriaa ja fysiikan kertausta (tarjoitaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2021-2022)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- täydentää fysiikan kurssien sisältöjä siten, että opiskelijalle syntyy lisää valmiuksia vastata haastaviin ylioppilastehtäviin ja korkeakoulujen/yliopistojen pääsykoetehtäviin
- ymmärtää yleisen suhteellisuusteorian käsitteellisen perustan sekä siihen johtaneen ajattelun kehitystä klassisen maailmankuvan murtumisen ja suppean suhteellisuusteorian, sekä muutamien keskeisten ilmiöiden kautta

Keskeiset sisällöt

- fysiikan kurssien täydentäminen ja syventäminen (kurssilla voidaan ottaa huomioon opiskelijoiden toivomuksia)
- yliopistojen pääsykoetehtävien harjoittelua
- suppean suhteellisuusteorian postulaatit
- suppean suhteellisuusteorian efektit: ajan dilataatio, Lorentzin kontraktio, massan ja energian yhteys

- yleisen suhteellisuusteorian efektit: valon taipuminen gravitaatiokentässä, gravitaationpunasiirtymä, mustat aukot

Edellytykset: FY1, FY4

Kemia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

KE2 Ihmisen ja elinympäristön kemiaa

KE3 Reaktiot ja energia

KE4 Materiaalit ja teknologia

KE5 Reaktiot ja tasapaino

Koulukohtaistet soveltavat kurssit

KE6 Kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaava lukion kemian kurssien keskeiset sisällöt
- syventää tietojaan ja taitojaan lukion kemian keskeisistä osa-alueista
- soveltaa jo saamiaan tietoja ja taitoja
- saa valmiuksia kemian ainereaalia sekä yliopistojen ja korkeakoulujen pääsykokeita varten

Edellytykset: KE1-KE5 kurssit suoritettu.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä tai opiskelija saa halutessaan numeerisen arvosanan.

KE7 Työkurssi (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2021-2022)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa lisää kokeellisen työskentelyn valmiuksia
- harjaantuu käsittelemään mittaustuloksia, tulkitsemaan niitä ja tekemään johtopäätöksiä
- arvioimaan tulosten luotettavuutta ja oikeellisuutta
- oppii hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti
- saa valmiuksia tieteellisen raportin kirjoittamiseen

Kurssin aikana opiskelija harjoittelee erilaisia kemian tutkimus- ja työmenetelmiä. Kurssin aikana voidaan vieraila erilaisissa tutkimuslaitoksissa ja tutustua lähiympäristön kemian teollisuuteen.

Kurssisuoritus voi esimerkiksi koostua oppimispäiväkirjasta, projektityöstä, esitelmästä tai portfolioista.

Edellytykset: KE1 ja KE2 –kurssit.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

KE8 Biokemian kurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ihmisen kemiaa tutustumalla elämän kannalta tärkeisiin biomolekyyleihin
- tuntee biomolekyylien rakenteita, ominaisuuksia ja keskeisiä reaktioita
- osaa tutkia kokeellisesti biomolekyylien ominaisuuksia ja pitoisuuksia
- ymmärtää biokemian keskeisen merkityksen mm. muille biotieteille ja lääketieteelle

Keskeiset sisällöt

- Hiilihydraattien, lipidien, proteiinin ja nukleiinihappojen kemiallinen rakenne ja ominaisuudet
- Biopolymeerit
- Entsyymit biokatalyyteinä

Edellytykset: KE1 ja KE2 -kurssit

Kurssi tukee lukion biologian kursseja BI3 ja BI5. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan numeroin 4 - 10, Kurssiarviointiin sisältyy kurssikoe, kurssityöt sekä muut kurssisuoritteet.

Filosofia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

FI3 Yhteiskuntafilosofia

FI4 Tieto, tiede ja todellisuus

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

FI5 Kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaan lukion valtakunnallisten kurssien oppimäärät
- tutustuu perusteellisesti filosofisen ajattelun kehittymiseen historian aikana
- tutustuu filosofian reaalikokeen kysymystyyppeihin
- harjoittelee vastaamista filosofian kysymyksiin
- saa keskustella filosofian oppimäärään liittyvistä kysymyksistä

Keskeiset sisällöt

- filosofian valtakunnallisten kurssien opetussuunnitelman mukaiset sisällöt
- ylioppilastehtävien tarkastelua

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

FI6 Taidefilosofia

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii pohtimaan taide- ja kauneuskäsitysten ongelmia
- tutustuu keskeisiin taidefilosofisiin ja estetiikan teorioihin ja käsitteistöön
- laajentaa näkemystään ja tietämystään taidehistoriasta
- oppii arvottamaan ja analysoimaan taidetta ja taiteen kenttää

Keskeiset sisällöt

- Taiteen ja kauneuden käsite
- hyvän taiteen määrittely
- taiteen teorit
- taiteen ja yhteiskunnan suhde
- taide ja ympäristö
- monipuolisesti eri taiteen muodot
- esteettiset kokemukset

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä ja kirjallisella arvioinnilla. Arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, lopputyöhön ja opiskelijan itsearviointiin. Taidefilosofisia tietoja soveltaen valmistetaan opiskelijalähtöisesti suunniteltu lopputyö.

FI7 Suuret keskustelut

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää dialogitaitojaan
- voi syventää näkökulmaansa erilaisiin ajankohtaisiin, elämäntarkastuksellisiin ja filosofisiin kysymyksiin
- oppii perustelemaan, tarkentamaan ja arvioimaan omia mielipiteitään ja tarkastelemaan muiden näkökulmien perustelua
- kehittää kriittistä ajatteluaan

Keskeiset sisällöt

- argumentoinnin muodot
- hyvän keskustelun periaatteet
- ryhmäkeskustelua yhdessä sovituista teemoista ja ajankohtaisista kysymyksistä, esimerkiksi kirjallisuuden, viihteen ja filosofisten ajattelijoiden näkemysten pohjalta

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opiskelija saa kurssin aikana palautetta keskustelutaidoistaan.

Psykologia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

PS2 Kehittyvä ihminen

PS3 Tietoa käsittelevä ihminen

PS4 Tunteet, psyykinen hyvinvointi ja mielenterveys

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

PS6 Kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa osaamistaan psykologian opetussuunnitelman mukaisia sisältöjen ja tavoitteiden suhteen
- saa valmiuksia psykologian ainereaaliiin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan pakolliset ja syventävät kurssit sekä mahdollisesti sosiaalipsykologian kurssi
- harjoitellaan esseen kirjoittamista
- tutustutaan aiempien vuosien psykologian reaalikoetehtäviin
- tutustutaan psykologian ajankohtaisiin teemoihin

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

PS7 Sosiaalipsykologia

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu laajemmin sosiaalipsykologiaan tieteenä
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuoro- vaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä

Keskeiset sisällöt

- ryhmät ja ryhmädynamiikka

- asenteet
- viestintä ja sosiaalisen vaikuttamisen keinot
- sosiaalinen vuorovaikutus attraktiosta aggressiivisuuteen
- maailman monikulttuuristuminen
- tutustuminen ajankohtaisiin sosiaalipsykologisiin tutkimuksiin

Edellytykset: PS1 suoritettuna.

Kurssin voi suorittaa itsenäisesti perustellusta syystä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

PS10 Elämänhallintaa elämänkaaressa (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla 2020-2021)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu elämänhallintaan vaikuttaviin tekijöihin
- osaa tunnistaa elämänhallinnan riskitekijöihin ja osaa etsiä erilaisia mahdollisuuksia ratkaista ne

Keskeiset sisällöt

- Mitä tarkoittavat hyvinvointi ja elämänhallinta sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen eri ikäkausina? Mitä on mielekäs elämä?

Kurssilla perehdytään yksilön selviytymiskeinoihin arjen haasteissa sekä tutustutaan niihin hyvinvointipalvelujen muotoihin, joita yksilöllä/ryhmillä on käytettävissään erilaisissa elämän ongelma- ja kriisitilanteissa. Kurssilla tutustutaan erilaisille ryhmille suunnattuihin hyvinvointipalvelujen muotoihin luentojen ja vierailujen muodossa

Edellytykset: PS1 suoritettuna.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Historia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

HI4 Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys

HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi

HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

HI7 Kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ja tunnistaa ylioppilaskirjoitusten erilaiset tehtävätyypit
- syventää osaamistaan vastata erilaisiin tehtäviin
- oppii hahmottamaan laajoja aihekokonaisuuksia kurssirajat ylittäen
- tunnistaa meneillään olevia historian ilmiöitä taustoineen

Kurssilla kerrataan historian pakollisten kurssien (HI 1 - 3) keskeiset asiat, soveltuvin osin myös asioita syventävistä kursseista. Harjoitellaan laajojen asiakokonaisuuksien hahmottamista vaativia tehtäviä sekä ylioppilaskirjoituksissa vaadittavia essee- ja aineistotehtäviä.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

HI9 Toisen maailmansodan historia

Kurssilla perehdytään toisen maailmansodan historiaan. Samalla luodaan kattava kuva niistä syistä, jotka johtivat toiseen maailmansotaan. Tarkastellaan missä ja miten sotaa käytiin ja mitä seurauksia sodalla oli siihen osallistuneille valtioille. Tarkastellaan myös sota-ajan erilaisia ilmiöitä. Työtapoina voivat olla kirjareferaatit, erilaisten lähdemateriaalien monipuolinen hyödyntäminen, tiedon muokkaaminen ja esittäminen

Edellytykset: HI2 -kurssin suoritus. Kurssi arvioidaan numeroin (4 - 10).

HI10 Sodan ja rauhan kysymykset (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2021/22)

Kurssin tavoitteena on että opiskelija:

- saa kuvan sodankäynnissä tapahtuneita keskeisistä muutoksia antiikista nykypäivään
- ymmärtää kansainvälisiä pyrkimyksiä kestävän rauhan luomiseksi
- pystyy samaistumaan sodan vaikutuksiin niin sotilaan kuin kotirintamankin näkökulmista
- kiinnostuu myös rauhankysymyksistä

Kurssilla tarkastellaan sodankäynnin muutoksia antiikista nykypäivään ja pyrkimyksiä kestävän rauhan luomiseksi. Opettajajohtaisen opiskelun lisäksi työtapoina ovat opiskelijoiden tutkielmat ja esitelmät.

Edellytykset: HI2 -kurssin suoritus. Kurssi arvioidaan numeroin (4 - 10).

HI11 Venäjän ja NL:n historia (kurssisuoritus toteutetaan osana IB-opetusta, lisätietoja Suvi Tirkkoselta)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- oppii analysoimaan Venäjän kehitystä eri näkökulmista
- oppii muodostamaan perustellun käsityksen Venäjän merkityksestä maailmanhistoriassa.

Kurssilla perehdytään itäisen naapurimaamme historiaan keskiajalta nykypäivään. Kurssi sisältää luentoja, keskusteluita, dokumentteja sekä oppilaiden tekemiä pienimuotoisia esitelmiä. Kurssi antaa erinomaisen mahdollisuuden lähdekritiikin opetteluun.

Arviointi: Kurssiarviointi perustuu jakson aikana tehtäviin ryhmä- ja/tai yksilötöihin ja kurssikokeeseen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinällä, halutessaan opiskelija saa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

HI12 Maailma nyt – ajankohtaisten tapahtumien kurssi (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2020/21)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hankkimaan ja vertailemaan tietoa eri tietolähteistä
- ymmärtää lähdekritiikin merkityksen tutkimusmetodina
- kykenee karsimaan ja yhdistelemään hankkimaansa tietoa sekä ilmaisemaan siitä olennaiset asiat
- tunnistaa ajankohtaisia ilmiöitä ja niiden historiallisia taustoja

Kurssi on mediapainotteinen nykypäivän kansainvälisiin tapahtumiin keskittyvä kurssi. Kurssilla perehdytään ajankohtaisiin tapahtumiin maailmassa ja avataan niitä pintaa syvemältä syy-seuraussuhteiden osalta. Kurssin aikana seurataan ihmisten elämään vaikuttavia tuoreimpia tapahtumia ja ilmiöitä. Näihin liittyvät tehtävät ja raportit esimerkiksi lehtiartikkeleista, uutisista ja internetsivustoista. Kurssin aikana valmistetaan raportti itse valitusta aiheesta.

Edellytykset: HI2 -kurssin suoritus. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, halutessaan opiskelija saa päättöarviointiin numeroarvioinnin (4 - 10).

HI13 Rikoshistoria (opetus Lunitilla)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii kuinka yhteiskunnan normit syntyvät ja kuinka normin rikkomiseen on eri aikakausina vastattu. Kurssilla tutustutaan rikosten ja rangaistusten historiaan sekä kriminologian perusteisiin. Rikollisuutta tarkastellaan yhteiskunnallisena ilmiönä, yksilön ja yhteisön näkökulmasta. Tavoitteena on tarkastella myös yksilön poikkeavuutta ja yhteiskunnassa ilmenevää sosiaalista kontrollia. Kurssin tarkoituksena on havainnollistaa, kuinka yhteiskunnan arvot ja vallanpitäjientavoitteet ovat vaikuttaneet rikoksen ja rikollisuuden määritelmään.

Yhteiskuntaoppi

Valtakunnalliset syventävät kurssit

YH4 Kansalaisen lakitieto

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

YH5 Kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ja tunnistaa ylioppilaskirjoitusten erilaiset tehtävätyypit
- syventää osaamistaan vastata erilaisiin tehtäviin
- oppii hahmottamaan laajoja aihekokonaisuuksia kurssirajat ylittäen
- tunnistaa meneillään olevia yhteiskunnallisia ilmiöitä taustoineen

Kurssilla kerrataan yhteiskuntaopin pakollisten kurssien (YH1-3) keskeisiä asioita sekä yhteiskuntaopin valtakunnallista syventävää kurssia (YH 4). Kurssilla harjoitellaan laajojenasiakokonaisuuksien hahmottamista vaativiin tehtäviin sekä tilasto-, dokumentti- ja kuvatehtäviinvastaamista. Kurssilla painotetaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä.

Edellytykset: YH 1-3. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

YH6 Yrittäjyyskurssi (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2021/22)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää omaehtoisen, sisäisen ja ulkoisen yrittäjyyden käsitteet sekä tätä kautta asenteen, työnteon ja yrittäjyyden merkityksen yksilölle, kansantaloudelle ja yhteiskunnalle.
- ymmärtää, mitä yrittäjyys, yrittäminen ja yrittäjämäinen toimintatapa tarkoittavat käytännössä
- kykenee arvioimaan yrittäjyyttä yhtenä ura- ja työllistymisvaihtoehtona itselleen
- tunnistaa ja osaa tuoda esille omia vahvuuksiaan ja osaamisalueitaan työelämää ajatellen

Kurssilla tutustutaan yrittäjyyden, yritteliäisyyden ja yrittäjän käsitteisiin niin teorioiden kuin käytännön elämän näkökulmasta. Kurssilla käydään läpi erilaiset yritysmuodot, tehdään yritysvierailuja ja haastatellaan yrittäjiä. Kurssilla kehitetään oma liikeidea, joka voidaan ajatella toteutettavaksi oikeasti.

Kurssilla voidaan tehdä portfolio, jonka avulla avataan yrittäjyyden/yritteliäisyyden käsitteitä. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

YH8 Taloustiedon jatkokurssi: (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2020/21)

Kurssi sisältää taloushistoriaa ja sijoitustoimintaa. Kurssilla tarkastellaan ajankohtaisia talousilmiöitä. Kurssi sisältää portfolio työskentelyä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää maailman ja Suomen talouden historiallisia kehitysvaiheita ja niihin vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää Suomen talouden sidokset globaaliin maailmantalouteen
- saa syvempää tietoa pörssin toiminnasta, arvopaperisijoittamisesta ja niihin liittyvistä mahdollisuuksista

Edellytykset: YH2 –kurssin suoritus. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

YH9-12 Talouden syventävät kurssit (tarjotaan osana IB-opetusta, lisätietoja Antti Kempiseltä)

Ev.lut. uskonto

Valtakunnalliset syventävät kurssit

UE3 Maailmanuskontoja ja kristillisiä liikkeitä

UE4 Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa

UE5 Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa

UE6 Uskonnot ja media

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

UE7 Kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa osaamistaan uskonnon opetussuunnitelman mukaisten sisältöjen ja tavoitteiden suhteen
- saa valmiuksia uskonnon ainereaaliiin

Kurssilla kerrataan pakolliset ja syventävät kurssit, harjoitellaan esseen kirjoittamista, tutustutaan aiempien vuosien uskonnon reaali-koetehtäviin sekä uskonnon ajankohtaisiin teemoihin.

Edellytykset: UE1-2 –suoritukset. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

UE9 Myyttikurssi (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2021-2022)

Yhteistyössä ÄI13-kurssin kanssa. Katso kuvaus kohdasta äidinkieli.

Elämäkatsomustieto

Valtakunnalliset syventävät kurssit

ET3 Yksilö ja yhteisö

ET4 Kulttuurit katsomusten muokkaajina

ET5 Katsomusten maailma

ET6 Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus

Terveystieto

Valtakunnalliset syventävät kurssit

TE2 Ihminen, ympäristö ja terveys

TE3 Terveyttä tutkimassa

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

TE4 Kertauskurssi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- valmistautuu terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin.
- kehittää kokonaisvaltaisen käsityksen terveystiedon kurssien sisällöistä ja kehittää vastustekniikkaansa.

Kurssilla kerrataan terveystiedon pakollisen ja syventävien kurssien sisältöjä ja harjoitellaan yo-kokeen vastustekniikkaa.

kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Liikunta

Valtakunnalliset syventävät kurssit

LI3 Terveyttä liikkuen

LI4 Yhdessä liikkuen (Vanhojen tanssit -kurssi)

LI5 Hyvinvointia liikkuen

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

LI6 Palloilukurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ja syventää eri palloilulajien pelitaitojaan ja pelikäsitystään
- kokee iloa ja virkistystä yhdessä tekemisen kautta.

Opis-ke-li-jat ja opet-ta-ja yh-des-sä suun-nit-te-le-vat kurs-sin tarkemman sisällön. Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

LI7 Maila- ja jääpelit

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa koulupäivään ja opiskeluun vaihtelua ja virkistystä jää- ja mailapeliin kautta.
- samalla oppii vastuulliseen ja itsenäiseen pienryhmä- ja pariliikuntaan.

Kurssilla pelataan mahdollisuuksien mukaan erilaisia maila- ja jääpelejä (esim. sulkapallo, tennis, squash, pöytätennis, sähly, golf, kaukalopallo ja "höntsäkiekko").

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LI8 Stressinhallinta – keho ja mieli kuntoon

Tavoitteet

Tavoitteina ilo ja virkistys.

Tutustutaan erilaisiin rentoutusmenetelmiin, kehonhuoltomenetelmiin ja hyvinvointiliikuntaan.

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LI9 Jooga

Tavoitteet

Tavoitteena on kehon liikkuvuuden lisääminen, kehon ja mielen palautuminen, itsetuntemuksen sekä keskittymiskyvyn parantaminen.

Kurssilla tutustutaan joogaan harjoitusmenetelmänä, jossa jokainen työskentelee omista lähtökohdistaan ja omien edellytystensä mukaisesti. Harjoitellaan keskeisiä joogan liikkeitä eli asanoita ja hengitystekniikkaa.

Opiskelijalta edellytetään aktiivista ja vastuullista osallistumista ryhmän ja kurssin toimintaan. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikki

Valtakunnalliset syventävät kurssit

MU3 Ovet auki maailmalle

MU4 Musiikki viestii ja vaikuttaa

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

Bändi- ja kuorotoiminnasta saa kurssisuorituksia. Musiikin soveltavien kurssien osalta voi olla yhteydessä musiikin opettaja Touko Raatikaiseen.

Kuvataide

Valtakunnalliset syventävät kurssit

KU3 Osallisena mediassa

KU4 Taiteen monet maailmat

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

KU7 Paremmaksi piirtäjäksi

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- parantaa piirtämisen perustekniikoita ja pyrkii havaintojen tarkentamiseen
- kehittää omaa ilmaisukieltä
- kokeilee uusia työtapoja ja menetelmiä kuvallisessa työskentelyssä
- harjoittelee mallista ja ilman mallia piirtämisen ja maalaamisen peruslähtökohtia

Keskeiset sisällöt

- monipuolisia, kuvallisia harjoituksia ja tehtäväprosesseja
- hiili, lyijykynät, tussi, pastelliliidut, vesivärit, akrylivärit jne.
- negatiivinen tila, ääriviiva ja muoto, valot ja varjot ja näiden käyttö ehyen ja taiteellisen kokonaisuuden saavuttamiseksi

Kurssilla käytetään perustekniikoita ja tehdään erilaisia harjoituksia mallia ja mielikuvitustahyväksi käyttäen. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla (4-10)

Tietotekniikka

TITE2 Ohjelmointi (tarjotaan joka toinen vuosi, tarjolla lukuvuonna 2021-2022)

Kurssin tavoitteena on, että oppija

- ymmärtää algoritmien ja lauserakenteiden merkityksen toimiessaan ohjelmointiympäristössä
- oppii käyttämään ohjaus- ja tietorakenteita
- oppii dokumentoimaan tuotoksensa
- oppii tuottamaan eheitä ohjelmakokonaisuuksia

Keskeiset sisällöt

- algoritmit
- muuttujat, vakiot
- operaattorit
- lauserakenteet
- kirjastot
- syötteen ja tulosteet

Kurssi arvioidaan numeroarvioinnilla.